

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Кликните да бисте почели унос текста.
1. Датум и органа који је именовао комисију 13.05. 2021. Наставно-научно веће Филозофског факултета у Косовској Митровици 2. Састав комисије, име и презиме сваког члана, звање, ужа научна област, назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен: 1. Владан Виријевић, редовни професор, Савремена историја, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици 2. Драга Мاستиловић, ванредни професор, Историја савременог доба, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву - Пале 3. Здравко Делетић, редовни професор у пензији, Историја модерног доба, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Кликните да бисте почели унос текста.
1. Име, име једног родитеља, презиме: Алексић (Југослав) Јован 2. Датум рођења, општина, република: 11. 10. 1988. Косовска Митровица 3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: Мастер студије, 2014. 4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Кликните да бисте почели унос текста.
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<i>Живот и дело Милорада Екмечића (1928-2015)</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.
Садржај дисертације у целини одговара пројекту по којем је иста одобрена. На почетку се налази Сажетак (који би могао бити и садржајнији за овако обиман рукопис) на српском, енглеском и руском језику (ст. 5,6,7). Увод (стр. 11-21) садржи целине: <i>Предмет, циљ и интерпретативни оквири рада; Осврт на теоријско-методолошку основу рада, изворе и литературу и О унутрашњој структури дисертације.</i> Садржај дисертације изложен је у поглављима: I: Животопис Милорада Екмечића (стр. 22-70), поглавље је илустровано са 13 фотографија и 14 докумената. II: Научни профил Милорада Екмечића (стр. 71-80). III: Историја националних препорода Јужних Словена у 19. и почетком 20. века (стр. 81-277) са тематским целинама: <i>Екмечић о коренима националних препорода југословенских народа; Екмечић о дефиницијама појма нације и национализма; Рађање југословенског „Пијемонта“ – Екмечићево изучавање Српске револуције; О</i>

историјском развоју земаља Јужних Словена под хабзбуршком и османском влашћу у првој половини 19. века; Изучавање појаве, карактера и генезе Илирског покрета; Екмечић о историјском смислу „Начертанија“: настанак, аутор(и), тумачења, циљеви; Екмечић о стандардизацији језика као фактору југословенског (не)јединства; Екмечићево изучавање „Пролећа народа“ 1848/49. године у контексту значаја за југословенске националне препорode; Екмечић о односу римокатоличке и православне цркве према југословенским националним препородима; Екмечић о политичком развоју националних препорода Јужних Словена од половине 19. до почетка 20. века; Од елитног ка масовном типу национализма: Екмечић о националним препородима југословенских народа од 1903. до 1914. године;

IV: **Велика источна криза у контексту Источног питања и балканске политике великих сила** (стр. 278-307).

V: **Први светски рат и стварање југословенске државе** (стр. 308-364) са поглављима: Екмечић о стратегији и циљевима великих сила на Балкану током Првог светског рата; Екмечићево изучавање узрока и околности настанка српских ратних циљева; Екмечићево изучавање односа српске владе и Југословенског одбора; Екмечићево изучавање српске спољње политике у контексту њених ратних циљева и планова великих сила; Екмечић о завршним догађајима Првог светског рата на јужнословенском простору; Екмечићево сагледавање историјских последица фирмирања југословенске државе.

VI: **Историја српског народа у југословенској држави (1918-1992)** (стр. 365-389), са поглављима: Екмечић о „агонiji унитарне Југославије“; Екмечићева размишљања о рату и револуцији у Југославији 1941-1945; Екмечић о историји српског народа у социјалистичкој Југославији (1945-1992).

VII: **Велика научна полемика око Историје Југославије** (стр. 390-428).

VIII: **Историјске основе европских режима и идеологија између два светска рата** (стр. 429-446).

IX: **Српско национално питање после разбијања Југославије** (стр. 447-475).

X: **Проучавање савремених проблема историјске методологије** (стр. 476-492).

XI: **Библиографија радова Милорада Екмечића** (стр. 493-537).

Закључак (стр. 537-547); **Резиме на енглеском и руском језику** (стр. 548-554); **Списак прилога** (стр. 555-557); **Извори и литература** (стр. 558-595).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Факултет није доставио резултате електронске провере оригиналности текста (могуће плагирање) које предвиђа члан 59, став 1, 2 *Правилника о докторским студијама Филозофског факултета* (2018). Комисија не инсистира на овом извјештају, али исти помиње због немогућности да чланови Комисије електронски провере оригиналност текста, тим пре што дисертација није предата у року предвиђеном чланом 60. *Правилника о докторским студијама Филозофског факултета*

Прву ауторску целину чини **Увод**, који има теоријско-методолошки карактер. Аутор је изложио предмет и циљеве истраживања и примењени метод. Аутор је као циљ истраживања поставио анализу и приказ научног опуса Милорада Екмечића, указивање на изворну и научну основу дела, дао осврт на стање научне мисли о животу и делу академика Екмечића, „али и евентуалне пропусте и омашке“ (с. 11). Чини се да је ово претенциозан циљ, тј. није јасно на основу чега и којим научним методама би докторанд установио „пропусте и омашке“ у Екмечићевом обимном научном опусу!? Аутор је назначио најважније изворе и литературу које је користио приликом елаборације теме, апострофирајући при том значај усменог интервјуа са супругом академика Екмечића, као драгоцен извор сазнања о његовом животном путу и бројним детаљима из приватног живота. Изложио је и објаснио своје опредељење за унутрашњу структуру дисертације, тј. њен методолошки концепт и замишљену структуру, указујући при том на ширину истраживачког захвата.

Животопис Милорада Екмечића (стр. 22-70) је поглавље у којем су изложени животни пут и радна биографија М. Екмечића, његова радна и стручна ангажовања, друштвена активност, признања и одликовања. Аутор је значајну пажњу посветио личним сећањима и сведочењима М. Екмечића и казивању његове супруге. Коришћен је интервју са супругом, литература и интернет извори. Излагање је илустровано одабраним фотографијама и репродукцијама докумената. Чини се да је тог материјала могло бити и више и да би требао бити распоређен и у друга поглавља. Стиче се утисак да се аутор у значајној мери ослонио на рад М. Јевтића: *Жива реч Милорада Екмечића* (1990). Наиме, од 145 фуснота у овом делу рада, 52 се односе на ову књигу, при чему чак 39 фуснота у континуитету гласе „Исто“. Несразмерно опширно писано је о Пребиловцима у Другом светском рату, као и личном сећању М. Екмечића на младост и школовање. Утисак је да би нека размишљања М. Екмечића изложена у овом делу имала више смисла у другим деловима рада, јер ово поглавље тражи позитивистички приступ и стил, односно ослања се на просту фактографију.

Поглавље **Научни профил Милорада Екмечића** (стр. 71-80) посвећено је прегледу научног рада академика Екмечића, са указивањем на проблематику и груписање радова према проблематици. На више од две стране аутор расправља о Екмечићевом методу и погледима на методологију рада историчара. Чини се да је тај

део било логичније преместити у поглавље о методологији. Изложен је преглед проблематике радова и ширих интересовања М. Екмечића, са указивањем на најважнија дела – монографије. Класификација области научног интересовања М. Екмечића уједно је и преглед тематских целина (11) у којима је изложено истраживање укупног научног дела М. Екмечића.

Поглавље *Историја националних препорода Јужних Словена у 19. и почетком 20. века* (стр. 81-277) по обиму и садржају представља централни део дисертације, што је условљено чињеницом да се бави најобимнијим делом научног дела академика Екмечића. Обрађена је у тематским целинама: *Екмечић о коренима националних препорода југословенских народа*; *Екмечић о дефиницијама појма нације и национализма*; *Рађање југословенског „Пијемонта“ – Екмечићево изучавање Српске револуције*; *О историјском развоју земаља Јужних Словена под хабзбуршком османском влашћу у првој половини 19. века*; *Изучавање појаве, карактера и генезе Илирског покрета*; *Екмечић о историјском смислу „Начертанија“: настанак, аутор(и), тумачења, циљеви*; *Екмечић о стандардизацији језика као фактору југословенског (не)јединства*; *Екмечићево изучавање „Пролећа народа“ 1848/49. године у контексту значаја за југословенске националне препороре*; *Екмечић о односу римокатоличке и православне цркве према југословенским националним препородима*; *Екмечић о политичком развоју националних препорода Јужних Словена од половине 19. до почетка 20. века*; *Од елитног ка масовном типу национализма: Екмечић о националним препородима југословенских народа од 1903. до 1914. године*.

Целокупни научни опус М. Екмечића о овој проблематици анализиран је по усвојеним тезама (питањима). Текст је писан на основу обимне литературе. Ваљано су уочена Екмечићева гледања на национализме поробљених балканских народа, сукобљавање њихових жеља и интереса, значај религије у токовима балканске историје, улогу интереса великих сила, улогу масона и европских идеја у решавању балканских проблема, улогу институција, културних и националних елита. У целини, солидно разложен научни проблем, изучена литература, понуђена објашњења и образложења о појединим аспектима целине, мада је могуће и не сложити са ауторским исказима у појединостима. На пример, чини се да недовољно диференцира појмове „јужнословенски“ и „југословенски народи“, јер то нису синоними. Такође, чини се да монографији „Дуго кретање између клања и орања“ придаје значај важног истраживачког рада. Можда је правилније рећи да је то Екмечићево „ревидирање“ ставова о југословенству и српству у односу на ранија тумачења, као да је то рад разочараног Југословена и освешћеног Србина?? Аутор уочава промену парадигме у објашњавању неких националних садржаја после догађаја од 1992. године, али се чини да је могао више да исте компарира са раније изложеним ставовима, по којима је Екмечић заслужио место у југословенској историографији.

Четврта глава посвећена је *Великој источној кризи у контексту Источног питања и балканске политике великих сила* (стр. 278-307). Аутор указује на Екмечићево промишљање о Источном питању у склопу односа и интереса великих сила, као и интереса Србије и Црне Горе. Централно место дато је Екмечићевој дисертацији о Босанско-херцеговачком устанку. Истакнута су промишљања о националним интересима и дometима, предузетим акцијама и оствареним циљевима. Аутор примећује да је Екмечић после 1992. године променио нека гледања на судбину и историју српског народа у односу на ставове које је износио у дисертацији и неким каснијим радовима. На овом плану могуће је дати више аргументације и оцена „ревидираних“ ставова и промењене парадигме у научном опусу М. Екмечића.

Пета глава носи наслов *Први стески рат и стварање југословенске државе* (стр. 308-364). Проблематика је изложена у уводном делу и шест тематских целина: *Екмечић о стратегији и циљевима великих сила на Балкану током Првог светског рата*; *Екмечићево изучавање узрока и околности настанка српских ратних циљева*; *Екмечићево изучавање односа српске владе и Југословенског одбора*; *Екмечићево изучавање српске спољне политике у контексту њених ратних циљева и планова великих сила*; *Екмечић о завршним догађајима Првог светског рата на јужнословенском простору*; *Екмечићево сагледавање историјских последица фирмирања југословенске државе*.

Аутор је у описаним деловима разматрао разне апсепте учешћа Србије у Првом светском рату, рад на стварању југословенске државе. Уочени су ратни и политички циљеви Србије, односи међу великим силама и њихов пресудни утицај на ратне исходе. Чини се да је аутор могао више да компарира гледишта М. Екмечића на изложену проблематику пре и после 1992. године. Наиме, у Екмечићевом писању приметна је промена парадигме, одустајање од југословенског и наглашавање српског националног приступа и дискурса у односу на улогу Срба у стварању заједничке државе, националне жртве или бенефите од нове државе.

Шеста глава, под насловом *Историја српског народа у југословенској држави (1918-1992)* (стр. 365-389), обрађена је у поглављима: *Екмечић о „агонији унитарне Југославије“*; *Екмечићева размишљања о рату и револуцији у Југославији 1941-1945*; *Екмечић о историји српског народа у социјалистичкој Југославији (1945-1992)*. Чини се да би исправније било у насловима рећи „положај српског народа“, него „историја“. Наиме,

историја се односи претежно на догађаје, док термин „положај“ више одговара садржајима Екмечићевих радова. Примећује се да Екмечићевим ставовима у књизи „Дуго кретање између клања и орања“ придаје већи значај. Ипак је та књига настала у условима разбијања државе, националних и религиозних грађанских ратова, „демонтаже“ комунистичког наслеђа. Променило се Екмечићево лично искуство - друга „осматрачница“ пружа други видик. Екмечић, разочаран југословенством, са трауматичним ратним искуством и статусом „расељеног лица“ у својој држави, окренуо се наглашеном национализму. Судбина српског народа није исто што и судбина Краљевине Србије. Исходи лоших политика и поступања не треба да пониште прогресивност идеје заједништва и једнаких права народа и мањина.

Упоредивањем више мањих радова са књигом „Дуго кретање између клања и орања“ Алексић примећује и приказује промену парадигме и наратива у радовима М. Екмечића после ратова 90-их година прошлог века. Алексић користи термин „еволуција ставова“, али се може рећи и да је приметна ревизија и преумљење по питањима југословенске државе, улоге религије, комунистичке идеологије и масона у савременој српској историји. Разочарани Југословен постао је страствени заступник идеје о страдању српског народа у заједничкој држави, историјској неправди и губицима, „историјског удеса српског 20. века“.

Седма глава, *Велика научна полемика око Историје Југославије* (стр. 390-428), посвећена је научној и политичкој полемици око истоимене књиге, која није била искључиво везана за текст М. Екмечића. Питање је колико је овако обимно поглавље оправдано. У све то Екмечић је био невољно умешан, више је то била политика и свађа републичких националиста, него наука.

Осма глава, *Историјске основе европских режима и идеологија између два светска рата* (стр. 429-446), посвећена је Екмечићевим радовима из европске историје. У овом делу дат је осврт на Екмечићеве радове о историјским основама и одликама европских тоталитарних режима и идеологија између два рата. Опус чини мања монографија и неколико чланака у периодици и зборницима. Сведочи о разноврсности интересовања М. Екмечића, ширини научних видика и погледима на неке опште одлике модерне европске историје.

Девета глава, *Српско национално питање после разбијања Југославије* (стр. 447-475). Хронолошки и проблемски ово је требало бити седма глава. Алексић је применио хронолошки критеријум обраде дела М. Екмечића (према времену настанка), али то нарушава тематску повезаност. У овом поглављу приказани су радови, интервјуи, осврти историографског, публицистичког и есеистичког карактера, у којима је Екмечић објашњавао, коментаришао, критиковао са становишта сведока и учесника догађаја. Екмечић је имао смелости да критикује и актуелну политику, да изнесе ставове који после пар година или деценија служе као својеврсни извори, казивање савременика који је, без сумње, имао знања и искуства да запази, вреднује и оцени догађаје и процесе. Није био само хроничар епохе, већ ангажовани интелектуалац, који је имао јасне ставове о актуелним дешавањима и исте без устезања саопштавао јавности и научној заједници.

У десетој глави, насловљеној као *Проучавање савремених проблема историјске методологије* (стр. 476-491) Алексић је поставио циљ да осветли Екмечићев рад на школовању научног кадра, односно утицају на друге историчаре, као и ниво цитираности Екмечићевих радова. На неколико места раније даје осврте на Екмечићеву методологију рада, изворне основе и поузданост закључака, који је, иначе, у неколико чланака изложио занимљива, конструктивна мишљења о методу рада са савременим историјским изворима и информацијама у медијима. Упркос вредним детаљима, чини се да је овај аспект истраживања остао недовршен.

Једанаеста глава, *Библиографија радова Милорада Екмечића* (стр. 493-537) је логичан део истраживачког пројекта. Библиографија садржи важне информације, иако се они могу наћи и у већ објављеној библиографији: С. Мереник „Библиографија радова Милорада Екмечића“, САНУ, Београд, 2014. Без обзира на понављање референци, библиографија објављених радова заокружује целину обраде живота и дела академика Екмечића.

Закључак је логичан, методолошки обавезан део излагања. Алексић је изнео више закључака о делу М. Екмечића и његовом значају у српској историографији. Међутим, уместо излагања основних резултата истраживања по тематским областима, Алексић је сачинио романтично излагање у којем од сувишних фраза, вежбања у говорништву, на начин који неприкладно слави и велича М. Екмечића, тешко могу да се повежу искази који би требали да се нађу у закључку научно утемељеног истраживања. За објављивање будуће књиге овај део треба другачије написати.

Завршну целину чини попис извора и литературе у коме је Алексић навео оскудне архивске фондове и скроман опус објављених извора које је користио, интернет изворе, напise из дневне штампе и часописа, те

библиографске јединице – монографије и синтезе (443) и чланке и расправе (350). На први поглед могло би се закључити да овакве импозантне бројке чине носећу конструкцију Алексићевог рукописа, али, обзиром да се велики део њих не може пронаћи у подножним напоменама, може се закључити да се ради о навођењу референци из Екмечићевих радова, што није методолошки прихватљиво.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

Уз напомену: Комисија схвата радове „у оквиру рада на докторској дисертацији“ у значењу члана 58, став 1. *Правилника о докторским студијама Филозофског факултета* (2018) као радове „који су садржински повезани са докторском дисертацијом“, што значи да говоре о животу, раду и научном опусу академика Милорада Екмечића. Комисија категорију радова објављених „у оквиру рада на докторској дисертацији“ не тумачи као радове објављене за време рада на дисертацији. Чини се да Веће докторских студија приликом формирања Комисије то није узело у обзир као изричит услов за предају рукописа. Ова околност је изван надлежности Комисије, али је Комисија свесна значења, те је стога и истиче!

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Докторанд је приложио списак 19 објављених радова, у којима су и радови из категорије М51. Комисија препознаје актуелност и ваљаност појединих радова. Међутим, уз најбољу вољу, Комисија у списку није препознала радове дефинисане чланом 58 *Правилника о докторским студијама Филозофског факултета* (2008.) који би одговарали услову да су „садржински повезани са докторском дисертацијом“, што ће рећи да говоре о животу, раду и научном опусу академика Милорада Екмечића, чак ни на нивоу приказа књиге. Дисертација је једини рукопис Ј. Алексића о Милораду Екмечићу. Има се утисак да кандидат није водио рачуна о овом услову, није се потрудио да објављивањем радова упозна научну заједницу са својим истраживањима.

VII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Дисертација је значајно истраживање о животу и раду академика Милорада Екмечића, једног од најплоднијих југословенских и српских историчара. По логичним тематским областима, аутор је обрадио најважније радове М. Екмечића, извео синтетичке закључке, јасно изложио своје ставове, документовао исте бројним позивима на Екмечићеве радове и радове о Екмечићу и његовом делу. Може се рећи да је дисертација у целини одговорила очекивањима и да представља значајан прилог историји југословенске и српске историјске науке. Показало се оправданим мишљење да је потребно радити дисертацију о стваралаштву истакнутог историчара, да је то методолошки и истраживачки довољно захтеван пројекат и научно оправдано истраживање (дисертација је завршни рад на студијама). Због разноврсности дела М. Екмечића није могуће извести јединствене закључке, па су они изложени по тематским целинама. Ипак, аутор је извео закључак о укупном научном опусу и значају дела М. Екмечића у историографији уз, има се утисак, непотребну количину лирског наратива и хвалоспева.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА **НАПОМЕНА:** Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Дисертација је написана језички коректним, раскошним приповедачким стилем, на моменте романтичарским, са стилским фигурама и синтагмама које песнички говоре о садржају. Такав приступ на моменте личи на свечарску, пригодну причу, која није у складу са аналитичким и критичким захтевима научног рада. Изворну основу дисертације чине објављена дела, изјаве и интервјуи Милорада Екмечића, прикази његових књига и пригодни текстови о академику Екмечићу и његовим делима. Излагање је документовано бројним позивима на радове М. Екмечића као изворе, као и литературу која за предмет има оцену појединих дела или стваралаштва М. Екмечића у целини. Излагање је стручно, аутор користи богат речник и коректан стил писања, иако има речи и реченица које би ваљало прецизирати, текст растеретити реторике, стилских фигура, синтагми и реченица које нису у функцији критичког излагања. У целини гледано, аутор је показао да уме да разложи научни проблем на битне делове, да сачини ваљан план излагања, да проучи изворе и литературу и прикупи релевантне чињенице, те да изложи проблем према усвојеном плану излагања. Ни један рад не може претендовати да је довољан у истраживању неке проблематике, па ни да је најбољи или да је узор будућим истраживачима. Може тако, али и другачије! Комисија оцењује да је Јован Алексић одговорио задатку, да је сачинио рукопис који има бројне квалитете, садржи велики број чињеница и закључака, завређује да буде прихваћен и касније (уз интервенције) објављен као ваљан прилог проучавању

дела академика Милорада Екмечића, једног од водећих југословенских и српских историчара. Са ставовима аутора не морамо се у свему сагласити. На пример: чини се да он не прави јасну разлику између јужнословенских и југословенских народа; нису сви Јужни Словени стварали заједничку државу и били у њој. Затим, нарочито у петом поглављу, аутор упорно користи термин српски (српски ратни циљеви, односи српске владе, српска спољна политика) за садржаје који су везани за Краљевину Србију и њену Владу. Наиме, „српски“ се односи на српски народ, што значи и етничко становништво изван Србије, а циљеве је формулисала држава Србија, њена је војска, она води спољну политику и ратује. Савремени национализам зазира од термина „србијански“ (што значи да припада држави Србији) и аутор је могао, стога, користити појам „Краљевина Србија“, „Влада Србије“ и сличне. Историја јесте политичка наука, али није политика! Затим, чини се да аутор књизи „Дуго кретање између клања и орања“ придаје значај важне синтезе - истраживачког рада. Та књига одсликава Екмечићеве ревидиране ставове на судбину српског народа, због тога има симпатије, али није истраживачки рад и није његово научно најважније дело.

X ПРЕДЛОГ:

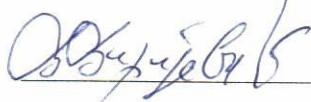
На основу укупне оцене дисертације, Комисија истиче:

- Комисија не жели да одлучује у односу на испуњеност услова из чл. 58, 59 и 60. *Правилника о докторским студијама*. Комисија се изјашњава у односу на приложени текст дисертације.

- Комисија за оцену рукописа докторске дисертације Јована Алексића, под насловом ***Живот и дело Милорада Екмечића (1928-2015)***, оцењује да приложени рукопис одговара методолошким и научним захтевима израде докторске дисертације – истраживачког рада на задату тему. Истраживање је обављено на афирмативној количини извора и релевантној литератури, резултати истраживања изложени су методолошки и језички коректно, јасно, подржани одабраним цитатима и позивима на изворе и литературу. Комисија закључује да рад одговара захтевима завршног рада, те стога предлаже Наставно научно већу Филозофског факултета у Косовској Митровици да, у складу са одредбама *Статута* и *Правилника о докторским студијама*, усвоји Извештај и закаже одбрану дисертације.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Проф. др Владан Виријевић, председник

2. Проф. др Драга Мاستиловић, члан

3. Проф. др Здравко Делетић, ментор

